JYX JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Heikkinen, Suvi

Title: Miehiseen vallan linnakkeeseen kohdistuu kova muutospaine : urheiluorganisaatiossa vaietaan yhä tärkeistä asioista ja muutos vaatii pitkäjänteistä työtä

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © 2022 Toinen Aatos Oy

Rights: CC BY-ND 4.0

Rights url: https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/

Please cite the original version:

Heikkinen, S. (2022, 1.6.2022). Miehiseen vallan linnakkeeseen kohdistuu kova muutospaine : urheiluorganisaatiossa vaietaan yhä tärkeistä asioista ja muutos vaatii pitkäjänteistä työtä. MustRead. https://www.mustread.fi/artikkelit/miehiseen-vallan-linnakkeeseen-kohdistuu-kova-muutospaine-urheiluorganisaatiossa-vaietaan-yha-tarkeista-asioista-ja-muutos-vaatii-pitkajanteista-tyota/

MustRead

AKATEMIA, TASA-ARVO, URHEILU

Miehiseen vallan linnakkeeseen kohdistuu kova muutospaine – Urheiluorganisaatiossa vaietaan yhä tärkeistä asioista ja muutos vaatii pitkäjänteistä työtä

Olympiakomitean skandaali ja Mika Lehtimäen ero muistuttavat, että monien urheiluorganisaatioiden toiminnan ihanteiden ja todellisuuden välillä on edelleen usein suuri ero. Tutkimus osoittaa, että vaikka juhlapuheissa puhutaan avoimuudesta, käytännössä esimerkiksi häirinnästä ja sopimattomasta käytöksestä edelleen vaietaan, toteaa apulaisprofessori Suvi Heikkinen. Vapaasti luettavissa!

Suvi Heikkinen Jyväskylän yliopisto 1.6.2022 8:43

Urheiluorganisaatiot ovat usein muodollisesti läpinäkyviä, mutta käytännössä päätökset on tehty kabineteissa etukäteen, väittää apulaisprofessori Suvi Heikkinen.

Maaliskuussa paljastui, että Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön johtaja **Mika Lehtimäki** oli lähettänyt asiattomia tekstiviestejä alaisilleen keskellä yötä. Samalla kävi ilmi, että Lehtimäki oli jo aiemmin saanut varoituksen naisiin kohdistuneesta epäasiallisesta käytöksestä, mutta tätä varoitusta ei oltu kerrottu julkisuuteen. Nämä tapahtumat johtivat Lehtimäen eroon maaliskuun lopussa.

Viimeaikaiset median nostamat tapahtumat urheiluorganisaatioissa eivät ole liiemmin tulleet yllätyksenä kenellekään urheilun parissa toimivalle. Hämmennystä on enemmän aiheuttanut se, että miten tämänkaltaiset

tapahtumat ovat läsnä urheilussa edelleen 2020-luvulla. Urheilujohtajat ovat puhuneet jo melko pitkään vastuullisuudesta ja läpinäkyvyydestä – mutta mistä siis johtuu että muutosta ei tapahdu?

Viimeaikaiset tapahtumat eivät ole tulleet yllätyksenä urheilun parissa toimiville

Vastausta tähän on etsitty niin urheilujohtajien miesvaltaisuudesta kuin urheilun erityisyydestä, mutta vaateet toimia eettisesti ja kestävästi ovat läsnä niin erilaisilla toimialoilla kuin erilaisissa organisaatioissakin.

Urheiluorganisaatiot eivät sinänsä ole johtamisen vastuullisuudessa tai läpinäkyvyydessä erityisesti huonompia tai poikkeus. Vastuullisuusmuutoksen tekeminen on monitahoinen prosessi ja vaatii jatkuvaa ja pitkäjänteistä työtä.

Vaikka usein kuulee, että urheilussa eivät päde muun maailman säännöt, urheilu tai urheilun organisaatiot eivät ole sidosryhmistä erillinen saareke. Päinvastoin nämä sidosryhmät, kuten työntekijät, eri yhteiskunnan toimijat tai vaikkapa sponsorit asettavat omat vastuullisuuden vaateet urheiluorganisaatioille.

Urheilujohtamisessa ja urheilun organisoinnissa on otettu edistysaskeleita kohti vastuullisempaa toimintatapaa. Ongelma kuitenkin on, että vastuullisuuden eri ulottuvuudet liittyen ympäristöön, ihmisiin ja talouteen ovat edelleen vailla selkeää määrittelyä. Lisäksi on epäselvää, mitä näiden ulottuvuuksien edistäminen urheiluorganisaatioiden arjessa tarkoittaa käytännössä, sanoo **Suvi Heikkinen** Jyväskylän yliopistossa toimivan Responsible Management and Business of Sport kansainvälisen maisteriohjelman vetäjä ja vastuullisen liiketoiminnan dosentti.

Urheiluorganisaatioiden eettiset hyveet

Suomalaisissa urheiluorganisaatioissa epäeettisen toiminnan seuraukset ovat hataria. Tämä oli yksi keskeisimmistä tuloksista, kun tutkimme kollegani yliopistonlehtori **Elina Riivarin** kanssa suomalaisten urheiluorganisaatioiden eettistä organisaatiokulttuuria ja erilaisia hyveitä organisaatioissa monimenetelmällisellä otteella hyödyntäen kysely- ja haastatteluaineistoja.

Vaikka urheiluorganisaatiot arvioivat oman toimintansa verraten eettisiksi, se mitä seuraa jos ei toimi eettisesti, on epäselvää näissä urheiluorganisaatiossa. Tätä ajatusta tukee myös kyselyaineistomme, jossa vastaajat antoivat läpinäkyvyydelle muita organisaation eettisiä hyveitä alhaisemman arvon.

Tämä viittaa siihen, että työntekijät eivät aina ole tietoisia tekojensa seurauksista tai että seuraukset eivät aina ole näkyvissä kaikille organisaation jäsenille. Organisaatioiden läpinäkyvyyden puute aiheuttaa myös eettisiä ongelmia, kuten monimuotoisuuden puutetta, epätasa-arvoa sekä liian tiiviitä epämuodollisia päättäjäverkostoja. Siksi olisi tärkeää, että organisaatiot selkeästi ja julkisesti palkitsisivat työntekijänsä eettisestä käytöksestä ja sanktioisivat epäeettistä käytöstä.

Päätöksenteon nähtiin olevan käytännössä tietyn rajatun, usein miehisen, joukon käsissä

Tutkimuksemme mukaan urheiluorganisaatioiden keskeinen ongelma oli myös se, että päätöksenteko oli usein näennäisen läpinäkyvää. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että urheiluorganisaatiot noudattivat usein muodollisia käytäntöjä ja prosesseja, mutta päätökset oli tehty kabineteissa etukäteen ja käytännöt ja prosessit valjastettiin palvelemaan toivottua lopputulosta. Urheiluorganisaatioiden toimijat kokivat mahdollisuutensa vaikuttaa päätöksentekoon rajallisina, koska päätöksenteon nähtiin olevan käytännössä tietyn rajatun, usein miehisen, joukon käsissä.

Suomalaisten urheiluorganisaatioiden arvioitiin myös toimivan eettisemmin kuin kansainvälisten urheiluorganisaatioiden. Tämä on linjassa aikaisemman tutkimuksen kanssa, sillä usein omaa toimintaa pidetään eettisempänä kuin muiden. Urheilun kentällä tämä tarkoittaa sitä, että suomalaisten urheiluorganisaatioiden nähdään perustuvan sellaisille arvoille kuin tasa-arvo ja demokratia.

Ristiriitaisuutta tämän kanssa aiheuttaa kuitenkin se, että aineistomme mukaan urheiluorganisaatioissa vaietaan sellaisista tärkeistä aiheista kuten sukupuoli, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen, häirintä tai sopimaton käytös.

Kaikkinensa tutkimuksemme kuitenkin tukee ajatusta, että suomalaisissa urheiluorganisaatioissa vallitsee melko avoin keskustelun ilmapiiri. Avoimen keskusteluilmapiirin koettiin olevan erityisen arvokas asia

urheiluorganisaatioiden vastuullisuuden kehittämisessä – ja se että keskustelua organisaation sisällä ei koettu vaan tarpeelliseksi, vaan siihen myös kannustettiin aktiivisesti.

Vastuullisuustyö vaatii kestävyyttä

Urheiluorganisaatioiden toiminnan jatkumisen kannalta paine muuttua on historiallisen suuri. Paine muuttua ei tule pelkästään urheiluorganisaatioiden ulkopuolelta, vaan myös urheiluorganisaatioiden sisältä – urheilun parissa toimivilta työntekijöiltä, jotka haluavat työskennellä vastuullisuutta edistävissä työpaikoissa.

Vastuullisuustyötä voidaan edistää vahvalla yhteistyöllä ja avoimella keskustelulla, ja toisaalta purkamalla vastarintaa, myös piilossa olevaa. Vastuullisuustyö vaatii strategisuutta siten, että se on logiikkana läsnä aina organisaation keskeisestä tarkoituksesta lähtien kaikessa toiminnassa.

Aikaisemmasta tutkimuksesta tiedämme, että vastuullisuustyö ei ole kestävällä pohjalla jos motivaattorina on pelkkä julkisuuskuvan kiillottaminen tai ulkoinen motivaattori kuten rahoittajataho. Keskeisenä muutoksen motivaattorina voinkin kysyä, että kenelle ja miksi vastuullisuustyötä tehdään urheiluorganisaatioissa? Vastauksen selvittämiseen, ja itse vastuullisuustyön edistämiseen ja arviointiin tarvitaan kaikkia – niin organisaation johtoa, esihenkilöitä, työntekijöitä kuin koko joukkoa sidosryhmiä organisaation ulkoa.

Lisää tutkimuksesta voi lukea täältä:

Riivari, E., & Heikkinen, S. (2022). Virtuousness in Sports Organizations: Examination of Ethical Organizational Culture and Its Virtues. *Journal of Global Sport Management*, 1-27.

Kuva:
Jyväskylän yliopisto

Suvi Heikkinen

Suvi Heikkinen toimii johtamisen apulaisprofessorina Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulussa. Heikkinen on vastuullisen liiketoiminnan dosentti ja johtaa Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa tutkimushanketta liittyen urheiluorganisaatioiden johtamiseen ja sosiaaliseen kestävyyteen. Toukokuun alussa alkanut tutkimushankkeen virallinen nimi on Sosiaalisen kestävyyden johtaminen ja institutionaaliset logiikat huippu-urheiluorganisaatiossa.

Tämän sisällön mahdollistaa Jyväskylän yliopisto.
Journalistinen päätösvalta on MustReadin toimituksella.

Tämä artikkeli on julkaistu Creative Commons CC BY-ND 4.0 -lisenssillä.

Tutustu muihin vapaan lukuoikeuden Akatemia-artikkeleihin

Piditkö artikkelista?

REKISTERÖIDY JA KOKEILE MUSTREADIA 14 PÄIVÄÄ MAKSUTTA

Keskustelu

Tätä juttua ei ole vielä kommentoitu.

© Toinen Aatos 2022